

Portar i emportar-se

(II) 6/IX/1933

La conclusió a què arribàvem en el nostre comentari anterior era que l'existència dels verbs emportar-se i endur-se —obtinguts amb l'adjunció del pronom, en com un element soldat, als verbs portar i dur— originava frases com M'emporto la cartera i S'enduu el llibre dedicat en l'escriptura de les quals calia no dubtar i no deixar-se vèncer per la temptació d'escriure Me'n porto... i Se'n duu...

Però algú podria preguntar si els conjunts Me'n porto i Se'n duu i tots els altres anàlegs, Te'n portes, te'n duus, ens en portem, us en dueu són gramaticalment possibles, volem dir, si existeix cap cas en què puguin ésser correctes. Es sempre molt arriscat, en ocasions com aquesta, de formular una resposta negativa, perquè mai no es poden preveure totes les possibilitats del llenguatge i sempre pot sorgir un cas impensat (talment, fins a cert punt, com els prehistoriadors fan certes afirmacions negatives amb una prudent reserva quan es basen en la manca de troballes). Però després d'una detinguda consideració de les possibilitats dels verbs portar i dur els únics casos en què trobem que es poden usar amb el reforç d'una partícula pronominal els constitueixen frases com Es un peix que es porta l'oli o El restaurant era tancat; sort que ens dúiem el dinar que difícilment admeten un complement representable pel pronom en. En canvi, és possible alguna frase amb un d'aquests complements amb els verbs portar o dur precedits per la partícula es en funcions de subjecte (equivalent a hom: Se'n porten moltes, ara, de coses estranyes! equivalent, per tant, a Hom en porta moltes, ara, de coses estranyes!). Es només, doncs, en casos excepcionals en què són possibles aquests conjunts de què és qüestió. D'altra banda, el sentit ha de permetre fàcilment de discernir la diferència entre una frase com la que acabem de transcriure i la següent: (Els) s'emporten moltes coses estranyes (les duen amb si traient-les del lloc on eren).

ALBERT JANE